

LIKOVNI ELEMENTI

točka
linija
svetlo - temno
barva
orisni

orisani
prostor
oblika
likovne spremenljivke

LINIJA:

- njena glavna lastnost je gibanje (gibanje roke z risalom ali gibanje oči v likovnem prostoru),

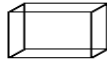
- ločimo:

AKTIVNA LINIJA

MEDIALNA LINIJA

PASIVNA LINIJA

- omejuje volumen,

- gradi svetlo – temno.

SVETLO - TEMNO:

- likovni element, ki povzroči zaznavo prostorske globine in površine teles,
- ima sposobnost orisovanja tretje dimenzije teles

TOČKA:

- najmanjši orisni likovni element,
- likovna lastnost točke je, da pritegne pogled in ga zaustavi,
- oriše **LINIJO**,
- oriše **SVETLO – TEMNO**,
- oriše **PLOSKEV**.

RISANJE

črta (linija)

oblika: ravna, kriva, sklenjena, nesklenjena, prekinjena, neprekinjena

debelina: tanka, debela

lega: poševna navpična vodoravna

dolžina: kratka, dolga

RISARSKE TEHNIKE

• SVINČNIK:

- trdi svinčniki (H, 2H, . . .),
- vmesni (HB),
- mehki svinčnik (B, 2B, 3B, . . .),
- rišemo na hrapavo ali gladko podlago.

• FLOMASTER

- črte so enakomerne,
- ne moremo jih popravljati,
- uporabljamo različno debele flomastre,
- rišemo na gladko podlago.

• LAVIRANA RISBA

- na suho podlago,
- na mokro podlago,

• PRASKANKA

- voščenska + tuš,
- rumenjaki + tuš.

• LUŠČENKA

• OGLJE:

- črte različnih debelin
- svetlejše ali temnejše črte
- rišemo na hrapavo podlago – risalni list, ovojni papir, bel ali toniran papir,
- risbo z ogljem fiksiramo – utrdimo z lakom za lase.

• TUŠ

- risba s tušem in peresom,
- risba s tušem in čopičem,
- risba s tušem in trsko.

LAVIRANA RISBA

suha podlaga:

1. narišemo risbo s tušem in peresom, čopičem ali trsko,
2. ko se risba posuši, zapolnimo površine z razredčenim tušem.

mokra podlaga:

1. na navlažen list rišemo s tušem in peresom, čopiči ali trsko,
2. tuš se razliva, dobimo različne naključne in nejasne črte

upodabljanje površine

- naravno ali umetno površino lahko upodobimo s točkami, črtami ali barvo.
- struktura – upodobljena sestava (struktura) predmeta.
- tekstura – upodobljena površina predmeta.
- faktura – vidna sled orodja, s katerim je bila površina obdelana (sledijo dleta na lesu, vidne poteze čopiča na platnu, sledovi rok in prstov na glini).

slikanje

slikarski materiali

a) tekoči:

tempere, akvareli, čopič akril, oljne barve, → ČOPIČ
flomastri.

b) suhi:

- suhe barvice,
- voščenske,
- krede.

slikarske tehnike

• slikanje s tempera barvami:

- prekrivajoče barve,
- podlaga – papir,
- barve mešamo na paleti,
- uporabljamo ploščate čopiče.

• slikanje z vodenimi barvami:

- lazurne barve,
- svetlimo z vodo,
- slikamo na suho ali mokro podlago,
- uporabljamo mehke (okrogle) čopiče.

barva:

- sončna svetloba pada na predmete – njihove površine en del svetlobe vpijejo, en del pa odbijejo – ta odbiti del nam pove, kakšne barve so predmeti,
- steklena prizma lomi belo svetlobo v spekter barvnih svetlob – v mavrico v mavrici, v spektru sončne svetlobe, si sledijo valovna področja, ki jih zaznavamo kot različno obarvana, v naslednjem vrstnem redu:

valovna dolžina svetlobe barva

650-800 milimikronov rdeče

590-640 milimikronov oranžno

550-580 milimikronov rumeno

490-530 milimikronov zeleno

460-480 milimikronov modro

440-450 milimikronov indigo modro

390-430 milimikronov vijolično

BARVNE DIMENZIJE:

- BARVNOST ali PESTROST/ kromatičnost

Je kvaliteta barv, ki jih ločuje med seboj in jo označujemo z besedami rdeča, modra, zelena, . . .

ČISTOST ali NASIČENOST (moč barve – šibko oranžna ali močno oranžna)

Najbolj čiste in nasičene so barvne svetlobe v spektru.

Čistost ali nasičenost pri snovnih barvah pomeni največjo stopnjo njihove pestrosti – kakšna količina čiste barve je v nekem odtenku.

- SVETLOST

Je značilnost, ki barvi določa svetlostno stopnjo.

BARVNO MEŠANJE:

- MEŠANJE BARVNIH SNOVI – pri tem mešanju vidimo tiste svetlobe, ki jih v mešanju udeležene barvne snovi odbijajo

RU + MO = ZE

RU + RD = OR

MO + RD = VI

RUMENA } PRIMARNE - ni jih mogoče zmešati iz drugih
 RDEČA } BARVE barv
 MODRA } - z njimi lahko zmešamo večino
 barvnih odtenkov v barvnem
 krogu

ZELENA } SEKUNDARNE
 ORANŽNA } BARVE
 VIJOLIČNA }

SPREMINJANJE BARVE:

- barvo mešamo z BELO ali ČRNO – dobimo različne TONE ali SVETLOSTNE ODTENKE,
- mešamo svetle in temne barve iz barvnega kroga – dobimo BARVNE ODTENKE,
- **barvnim odtenkom dodajamo nevtralni barvi – črno in belo – SVETLOSTNI IN BARVNI ODTENKI.**

PESTRE, MANJ PESTRE IN NEPESTRE BARVE

čiste, nasičene, žive, močne nevtralne barve (puste, žalostne)

- pestri barvi primešamo belo ali črno (**svetlostni odtenki**)
- mešamo pestre barve med seboj (**barvni odtenki**)

barvna nasprotja ali kontrasti:

- komplementarni kontrast – se pokaže med barvami, ki si v barvnem krogu stojijo nasproti – komplementarni pari.
- toplo – hladni kontrast – odnos med toplo in hladno barvo
- svetlo – temni kontrast – odnos med svetlimi in temnimi barvami

tople in hladne barve:

barve v barvnem krogu lahko razdelimo na - tople: rdeča, oranžna, rumena, in hladne: modra, zelena, VIJOLIČNA.

GRAFIKA:

- gr. »*graphein*« - pomeni pisati ali vrezovati,
- ali TISKARSTVO,
- ločimo INDUSTRIJSKO in
  - strojni tisk,
  - visoka naklada,

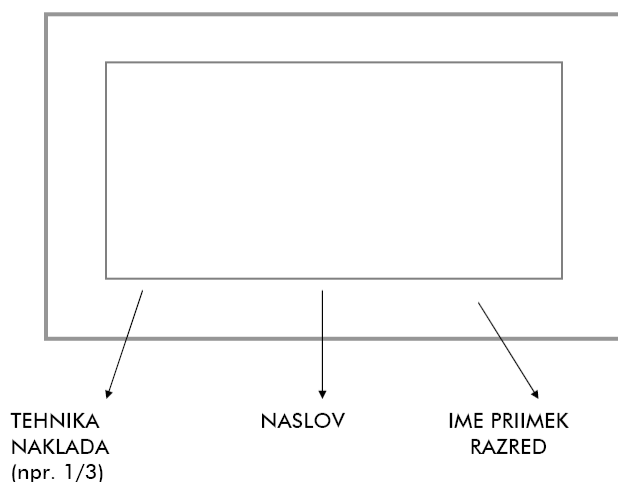
- nalepke, znamke,revije, časopisi, knjige, . . .

UMETNIŠKO grafiko

- umetnik izdelava SKICO ali OSNUTEK,
- nato izdelava MATRICO (osnovna grafična plošča, skatere odtiskujemo),
- matrico premaže s TISKARSKO BARVO,
- nato na matrico položi list papirja in jo odtisne –ročno s kostjo ali s stiskalnico,
- rezultat tiskanja je ODTIS ali GRAFIČNI LIST.

SIGNIRANJE GRAFIČNIH LISTOV:

- VEDNO Z NAVADNIM SVINČNIKOM!

GRAFIČNE TEHNIKE:

(primerne za delo v nižjih razredih osnovne šole)

- tisk s pečatniki (krompir, jabolko, . . .),
- monotipija (črno – bela ali slikarska),
- tisk s šablonami,
- frotaž,
- kolažni ali montažni tisk (različni materiali -karton, valovita lepenka, tekstil, . . .),
- kolagrafija,
- računalniška grafika (paintbrush, slikar, . . .)

RITEM

- ponavljanje istega elementa (npr. BITJE SRCA),
- ponavljanje z variacijami – variacije povzročijo raznolikost, napetost (SONCE - LUNA, POMLAD – POLETJE – JESEN – ZIMA)

PO VELIKOSTI LOČIMO:

- mala plastika,
- velika (monumentalna) plastika.

ločimo še:

- samostojno plastiko,
- arhitekturno plastiko,
- portalno plastiko.

KIPARSKI MATERIALI:

I. za dodajanje in odvzemanje:

- GLINA (gnetemo, uporabljamo modelirke)

II. za odvzemanje:

- MAVEC
- SIPOREKS
- LES siporeks in les lahko uporabimo lahko tudi za sestavljanje

III. za upogibanje in sestavljanje (montaža):

- ŽICA
- PAPIR
- LEPENKA
- NARAVNI MATERIALI
- ODPADNI MATERIALI

GLINA:

- je gnetljiva usedlina v zemlji, ki jo kopljejo v glinokopih,
- ker se zelo hitro suši, jo hranimo v polivinilu,
- pred oblikovanjem jo moramo dobro pregnesti,
- oblikujemo jo z rokami in modelirkami,
- glino lahko dodajamo ali odvzemamo,
- najprej oblikujemo celoto, šele nato podrobnosti,
- posamezne dele moramo dobro povezati s celoto, saj v nasprotnem primeru pri sušenju odpadejo,
- med delom mora biti glina vlažna (lonček z vodo),

